

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Національна академія аграрних наук України
Вінницька обласна державна адміністрація та обласна рада
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН**

**«СУЧАСНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ:
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ»**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
конференції
17 –18 листопада 2015 року**

**У трьох томах
Том 3**

Вінниця - 2015

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Національна академія аграрних наук України
Вінницька обласна державна адміністрація та обласна рада
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН**

«СУЧАСНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ»

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
17 –18 листопада 2015 року**

**У трьох томах
Том 3**

Вінниця - 2015

вирощування дозволяють уникнути помилок при оцінці ефектів ОКС і СКС, що значно підвищує ефективність селекційного процесу.

Література

1. Дубинин Н.П. Общая генетика, Изд-во «Наука», 1976. - С. 590.
2. Максимов А.М. Обґрунтування методів оцінки і добору кращих генотипів люцерни посівної за ступенем самонесумісності: автореф. дис. к. с.-г. наук / НАН України. – Вінниц., 2007. – 36 с.
3. Турбин Н.В., Хотылёва Л.В., Таратутина Л.А. Диаллельный анализ в селекции растений. Изд-во «Наука и техника», Минск, 1974. - С. 186.

УДК 631.547:633.853.494:[631.51.01]

ВПЛИВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ОСІННІЙ РОЗВИТОК РОСЛИН ОЗИМОГО РІПАКУ

Мацера О. О., асистент

Вінницький національний аграрний університет

Вивчено вплив глибини основного обробітку ґрунту та системи удобрення на осінній розвиток рослин озимого ріпаку. Виявлена оптимізація фенологічних показників залежно від застосування різної глибини основного обробітку ґрунту та удобрення.

Ключові слова: озимий ріпак, основне удобрення, основний обробіток ґрунту, осінній розвиток, фенологічні фази.

Постановка проблеми. Проблема забезпечення населення України продовольством залишається актуальною, і значна роль у її вирішенні належить олійним культурам, які задовольняють внутрішні потреби та продовжують бути конкурентоспроможними на зовнішньому ринку. Серед культур цієї групи значне місце займає ріпак.

Причиною повільного розширення посівних площ ріпаку є відсутність

науково обґрунтованої технології вирощування його високих урожаїв, зокрема, недостатньо вивчені технологічні прийоми, направлені на підвищення урожайності та якості насіння і зеленої маси ріпаку [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. З усіх культур родини капустяних ріпак озимий висуває високі вимоги до родючості ґрунту та до мінерального живлення. Це пов'язано з його біологічними особливостями та підвищеними потребами культури в елементах мінерального живлення на формування одиниці врожаю [2].

Важливим, а іноді і вирішальним фактором є стан рослин, за якого вони йдуть на перезимівлю. Ослаблені, недорозвинені або перерослі рослини піддаються великому ризику загибелі в період зими [3].

Мета досліджень полягає у вивченні особливостей формування фенологічних показників та продуктивності гібридів озимого ріпаку різних груп стиглості залежно від основного обробітку ґрунту та удобрення в умовах правобережного Лісостепу України.

Виклад основного матеріалу. Для успішної перезимівлі рослина повинна мати відповідний розвиток: кількість листків, висоту, густоту на 1 м², розмір кореневої шийки, довжину кореня, фізіологічний стан – стадія розетки, здорове листя.

Дуже важливою є густота стояння рослин перед входом у зиму. Чим вона більша, тим гірша зимостійкість і нижча продуктивність. Оптимальна густота рослин ріпаку озимого перед входженням у зиму має становити 80-90 шт. на 1 м², що забезпечується нормою висіву 5 кг/га.

За результатами наших досліджень було встановлено, що на осінній розвиток озимого ріпаку мали суттєвий вплив способи основного обробітку ґрунту.

Так, найменша висота рослин 8,5 см була у варіанті по оранці оборотним навісним плугом Ібіс на глибину 23-25 см, а найвища – 15,2 см за мілкого обробітку ґрунту на глибину 14-16 см без перевертання верхнього шару

культиватором КШН 2,2. Це пояснюється тим, що за поверхневого обробітку ґрунту поживні речовини і мінеральні добрива зосереджені у шарі 0-12 см. Це сприяє кращому використанню їх рослинами озимого ріпаку на початку вегетації, а також збереженню вологи. Густота стояння рослин озимого ріпаку була найбільш оптимальною у варіанті мілкої обробки ґрунту на глибину 14-16 см без перевертання верхнього шару культиватором КШН 2,2 та становила 66,0 шт./м², крім цього решта показників – діаметр кореневої шийки – 1,24 см, кількість листків – 7,7 шт. та довжина кореневої системи – 122,9 см були відмічені у даному варіанті. Одержані показники фенологічного розвитку озимого ріпаку відповідають оптимальній моделі рослин для успішної перезимівлі та одержання максимальної продуктивності рослин.

Висновки і пропозиції. Аналізуючи виклад основного матеріалу можна зробити висновок, що спосіб основного обробітку ґрунту значно впливає на проходження фенологічних фаз рослинами озимого ріпаку, а тому і на продуктивність культури. Отже, найбільш оптимальні показники осіннього розвитку рослин було одержано у варіанті із мілким обробітком ґрунту культиватором КШН 2,2.

Література

1. Музафаров Н., Манько К. Вирощування урожайного ріпаку / Н. Музафаров, К. Манько // Агробізнес сьогодні. – 2012. – № 12. – С. 17.
2. Адаменко С. Підживлення ріпаку озимого ще восени є запорукою його успішної перезимівлі / С. Адаменко // Агробізнес сьогодні. – 2011. - № 13. – С. 26.
3. Цехмейструк М., Глибокий О. Урожайність озимого ріпаку в східному Лісостепу України. // Агроексперт. – 2010. - №7 (24).

Гуцол Г.В., Разанов О.С. ВПЛИВ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ ТА СПОСОБІВ ОБРОБКИ МІКРОДОБРІВОМ НА СИМБІОТИЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ СОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ПРАВОБЕРЕЖНОГО	258
Заболотний Г.М., Циганська О.І. АГРОЕКОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ ДЛЯ СИЛОСНОГО КОНВЕСРУ	261
Липовий В.Г., ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЦУКРОВОГО СОРГО НА СИЛОС	264
Липовий В.Г., Темченко І.В. АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ КУКУРУДЗИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	268
Мазур В.А., Шевченко Н.В. ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА СОРТОЗРАЗКІВ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ ЗА ВИСОТОЮ ПРИКРІПЛЕННЯ НИЖНІХ БОБІВ	271
Мазур О.В., Роїк М.В. ОЦІНКА ГІБРИДІВ F ₁ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ НА УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ.....	273
Максімов А.М., Телекало Н.В. ВПЛИВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ОСІННІЙ РОЗВИТОК РОСЛИН ОЗИМОГО РІПАКУ	275
Мацера О. О. ВПЛИВ МІКРОДОБРІВ НА ВМІСТ ПІГМЕНТІВ У РОСЛИНАХ СОЇ	278
Новицька Н.В., Джемесюк О.В. МАТРИКАЛЬНА РІЗНОЯКІСНІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ	280
Новицька Н. В., Доктор Н.М. ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ КВАСОЛІ В УКРАЇНІ	282
Овчарук О.В., Овчарук О.В. ОЦІНКА РЕСУРСУ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	284
Первачук М.В., Чернявський Л.М., Нагребецький М.І. ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ РІЧКИ СОБ	287
Первачук М.В., Рибонька В.В. СУЧАСНІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД.....	290
Первачук М.В., Мушинська В.І. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МІКРОБНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ПРОЦЕСУ АЗОТФІКСАЦІЇ	293
Первачук М.В., Врадій О.І. ВПЛИВ ПРЕПАРАТІВ НА ХЕЛАТНІЙ ОСНОВІ НА УРОЖАЙНІСТЬ І ВМІСТ ЦУКРУ У БУРЯКУ ЦУКРОВОМУ	296
Поліщук М.І., Плаксіє А.В.	